

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка
Кафедра теорії і методики фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар М.Б. Боднар

31.08. 2017 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СПОРТИВНІ ІГРИ З МЕТОДИКОЮ ВИКЛАДАННЯ

рівень вищої освіти – *перший (бакалаврський)*

галузь знань - *01 Освіта / Педагогіка*

спеціальність - *014 Середня освіта (Фізична культура)*

освітньо-професійна програма - *Середня освіта (Фізична культура)*

Голуб В.А., Довгаль В.І. Спортивні ігри з методикою викладання: робоча програма для студентів спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)
В.А. Голуб, В.І. Довгаль – Кременець , 2017. – 20с.

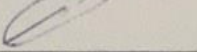
Розробник:

Голуб В.А. – кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент.

Довгаль В.І. – старший викладач кафедри теорії і методики фізичного виховання

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри теорії і методики фізичного виховання.

Протокол №1 від 31 серпня 2017 року.

Завідувач кафедри _____ В.А. Голуб

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни			
		денна форма навчання		заочна форма навчання	
Кількість кредитів – 16	Галузь знань 01 Освіта	Нормативна			
	014 Середня освіта (Фізична культура)				
Модулів – 4	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Фізична культура)	Рік підготовки:			
Змістових модулів – 2		1-3-й			
Індивідуальне науково-дослідне завдання : реферат		Семестр			
		2-5 -й			
Загальна кількість годин-480		Лекції	Практичні, семінарські	Лекції	Практичні, семінарські
	10	183	10	44	
Тижневих годин для денної форми навчання аудиторних: 4-2-2-3 год.;	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Самостійна робота			
		287 год. / 428 год.			
		Вид контролю: Екзамен			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 40 %; 60 %;

для заочної форми навчання – 9%; 81%

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Озброїти студентів факультету теоретичними знаннями та практичними навичками, необхідними для науково обґрунтованого здійснення учбового та тренувального процесу, змагальної та спортивно-прикладної діяльності у фізичному вихованні, спорті та масовій фізичній культурі.

Курс передбачає вивчення студентами теорії та методики викладання спортивних ігор, оволодіння технікою, тактикою та правилами основних видів спортивних ігор, придбання необхідних знань, вмінь та навиків для самостійної роботи, організацію змагань та підготовку команди до участі в них.

Завдання: Ознайомити з основними відомостями про історію розвитку деяких спортивних ігор, засвоїти основні знання та вміння з техніки і тактики виконання основних прийомів у видах спортивних ігор, що вивчаються, методику їх навчання; засвоїти правила організації та проведення змагань.

Вивчення курсу «Спортивні ігри з методикою викладання» спрямоване на формування у студентів наступних професійних компетентностей:

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Знання і розуміння значення та змісту обраної професії; основних концепцій та базових понять у фізичній культурі і спорті, історії розвитку, основ гігієни праці;

ЗК 5. Здатність спілкуватися (першою) рідною мовою, правильно і логічно будувати своє усне й писемне мовлення;

ЗК 6. Здатність до організаційної роботи, взаємодії в колективі, вміння враховувати психоемоційні особливості окремих осіб, зокрема, та колективу, загалом;

ЗК 7. Здатність до самоосвіти і самовдосконалення, постійного підвищення особистого рівня кваліфікації;

ЗК 8. Здатність у процесі навчання та при самостійній підготовці до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, вміння використовувати інформаційні та комунікаційні технології;

ЗК 9. Здатність визначати і формулювати професійні завдання, приймати обґрунтовані рішення;

ЗК 10. Здатність працювати в команді, виконувати роботу в групі під керівництвом лідера, мати навички, що демонструють здатність до врахування вимог трудової дисципліни і інтересів колективу;

ЗК 12. Здатність здійснювати аналіз й осмислення загальнонаукової та професійно орієнтованої літератури, у тому числі іноземної;

Програмні результати навчання (ПРН):

ФК 1. Здатність формувати в учнів предметні компетентності з фізичного виховання, медико-біологічних та психологічних основ і технологій розвитку рухових умінь і навичок та фізичних якостей, санітарно-гігієнічних основ діяльності у сфері фізичної культури.

ФК 2. Здатність застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання у фізичному вихованні.

ФК 3. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з фізичного виховання.

ФК 4. Здатність аналізувати особливості сприйняття та засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції навчально-виховного процесу з фізичного виховання.

ФК 5. Здатність до володіння педагогічними, медико-біологічними, інформаційними технологіями для формування здорового способу життя, розвитку рухових умінь і навичок, розвитку фізичних (рухових) якостей у представників різних груп населення і самостійної розробки методик і технологій для інтегрального гармонійного розвитку людини.

ФК 6. Здатність до аналізу, систематизації та оцінки педагогічного досвіду, здатність до розробки методики та технологій для розвитку рухових умінь і навичок та фізичних (рухових) якостей) на основі розуміння і застосування положень фізіології, морфології,

біохімії, біомеханіки.

ФК 7. Здатність оволодівати базовими і новими видами фізкультурної діяльності.

ФК 8. Здатність вести документацію, що забезпечує процес навчання з фізичної культури в середніх загальноосвітніх навчальних закладах.

ФК 9. Здатність здійснювати профілактику травматизму, забезпечувати охорону життя і здоров'я дітей.

ФК 10. Здатність самостійно проводити навчальні заняття з фізичної культури з дітьми шкільного віку та учнями в загальноосвітніх установах, освітніх закладах середньої та професійної освіти, позакласну спортивно-масову роботу з учнями.

ФК 11. Здатність самостійно проводити заняття з в шкільній секції спортивного напрямку, здійснювати профілактику травматизму.

ФК 12. Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість, відповідальність, громадянськість, комунікативність.

ФК 13. Здатність оцінювати фізичні здібності і функціональний стан учнів, адекватно вибирати засоби і методи рухової діяльності для корекції стану учнів з урахуванням їх індивідуальних особливостей.

ФК 15. Здатність до організаційної роботи у сфері фізкультурно-оздоровчої роботи у навчальних закладах, позашкільних закладах учнівської молоді (зі спортивного туризму й орієнтування), літніх дитячих оздоровчих таборам.

3. Програма навчальної дисципліни.

ПРН 1. Демонструє концептуальні наукові та практичні знання з фізіології, біомеханіки, морфології, психології, біохімії для розвитку фізичних (рухових) якостей, формування рухових умінь і навичок людей різних вікових груп, володіє засобами інтегрального гармонійного (розумового, духовного і фізичного) розвитку людини.

ПРН 4. Здійснювати ретроспективний аналіз, критичне осмислення законів і принципів розучування рухових умінь і навичок, володіє теорією і методикою розвитку рухових умінь і навичок в базових видах рухової активності.

ПРН 6. Знає вимоги до оформлення документації та основні закономірності побудови документів для здійснення навчального процесу з фізичного виховання у закладах загальної середньої освіти, організовувати та проводити масові фізкультурні заходи та спортивні змагання.

ПРН 8. Знає біологічні, соціальні, психологічні, духовні чинники, що обумовлюють значущість професії фахівця в галузі фізичного виховання.

ПРН 10. Спроможний розвивати педагогічну думку, методи педагогічного контролю і контролю якості навчання, актуальні дидактичні технології.

ПРН 11. Володіє руховими навичками в базових видах спорту на рівні масових розрядів; вдосконалює руховий арсенал шляхом формування рухових умінь і навичок в інших видах спорту.

ПРН 12. Вміє розробляти навчально-методичні матеріали (робочі програми, навчально-тематичні плани) на основі освітнього стандарту та зразкових програм з урахуванням виду освітньої установи, особливостей класу / групи та окремих учнів.

ПРН 13. Вміє визначати цілі і завдання, планувати навчальні заняття, розробляти необхідну документацію для проведення занять з фізичної культури та спорту.

ПРН 18. Організовує співпрацю учнів і вихованців та ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях);

ПРН 22. Здатний організовувати та керувати професійним розвитком осіб та груп, що сприяє навчанню всіх учнів, незалежно від їх соціально-культурного та економічного контексту.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі						
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Модуль 1. Рухливі ігри														
Змістовий модуль 1. Теоретичний блок														
Тема 1. Основи теорії гри. Основні поняття гри та ігрової діяльності. Класифікація рухливих ігор і забав. Значення рухливих ігор та забав.		4					6		2					5
Змістовий модуль 2. Практичний блок														
Тема 1. Педагогічне значення рухливих ігор та їх характеристика. Основи методики проведення рухливих ігор з дітьми різних вікових груп. Організація проведення спортивного свята				36			74			8				86
Всього за 1 модуль	120	4	36				80	101	2	8				91
Модуль 2. Спортивні ігри з методикою викладання (Баскетбол)														
Змістовий модуль 1. Теоретичний блок														
Тема 1. Історія виникнення та розвитку гри в баскетбол, сучасний стан баскетболу в світі і на Україні. Класифікація тактики гри в баскетбол в нападі та захисті. Організація проведення змагань з баскетболу.		2					6		2					5
Змістовий модуль 2. Практичний блок														
Тема 2. Оволодіння технікою виконання основних ігрових прийомів та найпростіших тактичних взаємодій. Методика проведення уроку та навчання основних ігрових прийомів і взаємодій.				48			64			8				86
Всього за 2 модуль	120	2	48				70	101	2	8				91
Модуль 3. Спортивні ігри з методикою викладання (Волейбол)														
Змістовий модуль 1. Теоретичний блок														
Тема 1. Історія розвитку волейболу. Основи техніки та тактики гри у волейбол. Організація проведення змагань з волейболу.		2					6		2					6
Змістовий модуль 2. Практичний блок														
Тема 2. Оволодіння				46			66			14				14

технікою виконання основних ігрових прийомів та найпростіших тактичних взаємодій. Методика проведення уроку та навчання основних ігрових прийомів, взаємодій.												6
Всього за 3 модуль	120	2	46			72	168	2	14			152
Модуль 4. Спортивні ігри з методикою викладання (Гандбол)												
Змістовий модуль 1. Теоретичний блок												
Тема 1. Історія розвитку гандболу. Техніка гри в гандбол і методика навчання. Тактика гри у гандбол.		2				6		2				6
Змістовий модуль 2. Практичний блок												
Тема 2. Оволодіння технікою виконання основних ігрових прийомів та найпростіших тактичних взаємодій. Методика проведення уроку та навчання основних ігрових прийомів, взаємодій.			52			60			14			88
Всього за 4 модуль	120	2	53			65	110	2	14			94
Всього	480	10	183			287	480	8	44			428

5. Теми лабораторних занять

№	Назва теми	Кількість годин	
Модуль 1			
1.	Класифікація рухливих ігор і забав. Значення рухливих ігор та забав. Педагогічне значення рухливих ігор та їх характеристика. Ознайомлення з правилами Т.Б. на заняттях.	4	
2.	Основи методики проведення рухливих ігор з дітьми різних вікових груп.	4	2
3.	Рухливі ігри для молодшого шкільного віку.	4	
4.	Рухливі ігри для середнього шкільного віку.	4	2
5.	Рухливі ігри у позакласних та позашкільних заняттях.	4	
6.	Рухливі ігри для старшого шкільного віку.	4	4
7.	Рухливі ігри з елементами спортивних ігор.	4	
8.	Організація проведення спортивного свята.	8	
Модуль 2			
1.	Баскетбол як навчальний предмет. Ознайомлення з правилами Т.Б. на заняттях, ознайомлення з технікою стійок та пересувань. Ввідний інструктаж з ТБ. Зміст ігри. Стійка й пересування гравця (нападника і захисника). Прийоми тримання м'яча. Вправи з м'ячем на місці. Повороти. Методика навчання. Навчальна гра.	2	2
2.	Передачі м'яча. Ознайомлення з видами передач та умовами їх застосування. Зупинка кроком та стрибком. Передачі м'яча сидячи, стоячи на місці, з вишагуванням. Передачі в русі. Методика навчання. Навчальна гра.	2	
3.	Ведення м'яча. Ознайомлення з видами ведення м'яча та умовами їх застосування. Ведення на місці і в русі кроком та повільним бігом. Ведення з обведенням. Передачі в русі. Методика навчання. Розвиток спритності (спеціальні складно координовані вправи, естафети).	2	2

	Навчальна гра.		
4.	Кидок м'яча. Ознайомлення з технікою найбільш поширених способів кидків м'яча. Кидок у кошик однією, зверху, з місця, з відбиттям від щиту. Кидок від плеча Штрафний кидок. Методика навчання. Навчальна гра.	2	
5.	Системи захисту. Ознайомлення з існуючими системами захисту і умовами їх застосування. Повторення прийомів володіння м'ячем. Персональний захист. Зонний захист. Методика навчання. Навчальна гра. Контроль вмінь з техніки володіння м'ячем. Мета проведення: оцінити рівень засвоєння вмінь з техніки володіння м'ячем. Повторення прийомів володіння м'ячем. Швидкісні передачі в парах. Навчальна гра.	2	
6.	Кидок в русі. Ознайомлення та оволодіння технікою кидку м'яча в русі. Атака з подвійного кроку (вивчення по частинах) – з місця, в русі, з веденням, після передачі. Під кутом до щиту та по центру. Методика навчання. Навчальна гра.	2	
7.	Техніка оволодіння м'ячем. Ознайомлення та опанування техніки оволодіння м'ячем. Повторення прийомів володіння м'ячем. Вибивання. Виривання. Накривання. Перехоплення. Підбирання. Навчальна гра. Контроль вмінь з техніки володіння м'ячем. Мета проведення: оцінити рівень засвоєння вмінь з техніки володіння м'ячем. Повторення прийомів володіння м'ячем. Швидкісне ведення м'яча. Навчальна гра.	2	2
8.	Індивідуальні тактичні дії. Ознайомлення з індивідуальними тактичними діями гравця в нападі та захисті. Повторення прийомів володіння м'ячем. Відкривання. Опіка гравця з м'ячем та без м'яча. Захист проти двох. Навчальна гра.	2	
9.	Групові тактичні дії. Ознайомлення з груповими тактичними взаємодіями гравців в нападі та захисті. Повторення прийомів володіння м'ячем. "Заслон". "Наведення". "Трикутник". „Прослизання". Обмін підопічними. Страхування. Навчальна гра.	2	
10.	Командні тактичні взаємодії. Ознайомлення з командними тактичними взаємодіями гравців в нападі та захисті. Повторення прийомів володіння м'ячем. Позиційний напад. Напад швидким проривом. Персональний захист. Зонний захист. Пресинг. Навчальна гра. Контроль вмінь з техніки володіння м'ячем. Мета проведення: оцінити рівень засвоєння вмінь з техніки володіння м'ячем. Повторення прийомів володіння м'ячем. Човникове ведення м'яча. Навчальна гра	4	2
11.	Методика проведення занять та навчання основних ігрових прийомів. Повторення методики проведення занять з баскетболу та навчання основних прийомів гри у нападі та захисті. Методика навчання основних технічних прийомів та тактичних взаємодій. Методика проведення занять з баскетболу. Навчальна гра.	26	
Модуль 3			
1.	Волейбол як навчальний предмет. Ознайомлення з правилами Т.Б. на заняттях, ознайомлення з технікою стійок та пересувань. Ввідний інструктаж з ТБ. Зміст ігри. Стійка й пересування гравця (в нападі та захисті). Вихід під м'яч. Положення рук та кистей. Вправи з м'ячем на місці. Методика навчання. Навчальна гра.	2	2
2.	Передача м'яча двома руками зверху. Ознайомлення з технікою верхньої передачі двома руками. Лов та передача м'яча двома руками зверху, на місці, в парах. Методика навчання. Навчальна гра.	2	2
3.	Передача двома руками знизу. Ознайомлення з технікою нижньої передачі двома руками. Низька стійка. Передача двома руками знизу, в парах.	2	

	Методика навчання. Розвиток спритності (спеціальні складно координовані вправи, естафети). Навчальна гра.		
4.	Передачі м'яча в різних умовах. Оволодіння технікою виконання різних видів передач в різних умовах. Верхня передача (багаторазові передачі в стіну або щит). Верхня передача (багаторазові передачі над собою). Верхня передача з поворотом на 90*, 180*. Верхня передача з поворотом на 180*, 360*. Нижня передача (багаторазові передачі над собою). В парах: Верхня передача на місці і в русі. Передача знизу на місці і після пересування вперед-назад, вправо-вліво. Верхня передача-прийом	2	2
5.	Контроль вмінь з техніки володіння м'ячем. Оцінити рівень засвоєння вмінь з техніки володіння м'ячем. Повторення техніки передач м'яча. Передача двома руками зверху. Передача двома руками знизу. Навчальна гра.	2	
6.	Нижня пряма подача. Ознайомлення з технікою нижньої прямої подачі. Нижня пряма подача, в парах (стійка, підкидання, удар). Нижня пряма подача через низьку сітку (або з 7-8 метрів). Прийом знизу, в парах. Методика навчання. Навчальна гра.	2	2
7.	Нападаючий удар. Ознайомлення з технікою верхнього прямого нападаючого удару по ходу. Верхній прямий нападаючий удар (імітування, з підкидання на місці, у стрибку, з передачі партнера; розбіг, вистрибування, удар, з передачі партнера). Блокування. Методика навчання. Навчальна гра.	2	
8.	Верхня пряма подача. Ознайомлення з технікою виконання верхньої прямої подачі. Верхня пряма подача, в парах (стійка, підкидання, удар). Верхня пряма подача з 7-8м. Методика навчання. Навчальна гра.	2	2
9.	Контроль вмінь з техніки володіння м'ячем. Оцінити рівень засвоєння вмінь з техніки володіння м'ячем. Нижня пряма подача у вказану зону. Техніка верхнього прямого нападаючого удару. Навчальна гра.	4	
10.	Методика проведення занять та навчання основних ігрових прийомів. Повторення методики проведення занять з волейболу та навчання основних прийомів гри у нападі та захисті. Методика навчання основних технічних прийомів та тактичних взаємодій. Методика проведення занять з волейболу. Навчальна гра.	26	4
Модуль 4			
1.	Гандбол як навчальний предмет. Ознайомлення з правилами Т.Б. на заняттях, ознайомлення з технікою стійок та пересувань. Ввідний інструктаж з ТБ. Зміст ігри. Сійка й пересування гравця (в нападі та захисті). Методика навчання, ловлі та передачі м'яча, ведення м'яча однією рукою на місці та в русі.	2	2
2.	Методика навчання ловлі м'яча, що летить високо, низько, з відскоком. Ведення м'яча на місці та в русі із зміною напрямку переміщення. Навчальна гра.	2	
3.	Методика навчання передачі м'яча однією та двома руками, поштовхом. Передача м'яча пряма, навісна з відскоком, з розбігу, з місця. Навчальна гра.	2	2
4.	Методика навчання техніки кидка у ворота. Кидок однією рукою зверху, збоку, знизу. Навчальна гра.	2	
5.	Методика навчання кидка м'яча у ворота в опорному положенні з різних позицій. Кидок у ворота в стрибку. Навчальна гра.	2	
6.	Контрольне заняття з техніки виконання ловлі, передач та кидка м'яча у ворота. Навчальна гра.	2	2

7.	Методика навчання техніці гри воротаря. Навчальна гра.	2	
8.	Методика навчання індивідуальної тактики нападу. Навчальна гра.	2	
9.	Методика навчання груповим діям у нападі. Навчальна гра.	2	2
10.	Методика вивчення позиційних дій у нападі. Навчальна гра.	2	
11.	Методика навчання протидіям та оволодіння м'ячем. Навчальна гра.	2	2
12.	Методика навчання тактики захисту польового гравця. Навчальна гра.	2	
13.	Методика навчання командним діям у захисті. Навчальна гра.	4	
14.	Методика проведення занять та навчання основних ігрових прийомів. Повторення методики проведення занять з гандболу та навчання основних прийомів гри у нападі та захисті. Методика навчання основних технічних прийомів та тактичних взаємодій. Організація проведення змагань з гандболу. Навчальна гра.	25	4
Всього		183	44

6. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість годин	
1.	Основи теорії гри. Основні поняття гри та ігрової діяльності. Класифікація рухливих ігор і забав. Значення рухливих ігор та забав.	8	5
2.	Педагогічне значення рухливих ігор та їх характеристика. Основи методики проведення рухливих ігор з дітьми різних вікових груп. Організація проведення спортивного свята.	72	86
3.	Основи техніки та тактики гри у баскетбол. Правила гри. Жестикуляція суддів.	14	5
4.	Методика проведення уроку та навчання основних ігрових прийомів і взаємодій. Організація проведення змагань з баскетболу.	56	86
5.	Основи техніки та тактики гри у волейбол. Правила гри. Жестикуляція суддів.	16	6
6.	Методика проведення уроку та навчання основних ігрових прийомів і взаємодій. Організація проведення змагань з волейболу.	56	146
7.	Основи техніки та тактики гри у гандбол. Правила гри. Жестикуляція суддів.	12	6
8.	Методика проведення уроку та навчання основних ігрових прийомів і взаємодій. Організація проведення змагань з гандболу.	53	88
Всього		287	428

7. Індивідуальні завдання

Порядок подання та захист ІНДЗ

1. Звіт про виконання ІНДЗ подається у вигляді реферату обсягом до 10 арк.
2. ІНДЗ подається викладачу не пізніше ніж за 2 тижні до підсумкового контролю або завершення семестру.
3. Оцінка за ІНДЗ виставляється на заключному занятті (семінарському, практичному) на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ. Можливий захист завдання шляхом усного звіту студента про виконану роботу (до 5-ти хв.).
4. Оцінка за ІНДЗ враховується при виведенні підсумкової оцінки з навчального курсу. Максимальна кількість балів – 15.

Критерії оцінювання ІНДЗ

При розробленні критеріїв оцінки за ІНДЗ береться за основу повнота і правильність виконання завдання, ступінь усвідомлення та розуміння студентом навчального матеріалу проблемного характеру; враховується здатність студента диференціювати, інтегрувати та уніфікувати отримані знання, застосовуючи наукову термінологію; уміння здійснювати

самостійний пошук та використання додаткового матеріалу для глибокого, логічного і творчого аналізу вивченого; уміння творчо застосовувати теоретичні знання при виконанні практичних завдань; мовленнєве оформлення відповіді тощо.

1 бал – студент має початковий рівень знань і не виявляє інтерес до навчального матеріалу; механічно відтворює зміст відповідного параграфу підручника/посібника; копіює певне завдання без будь-яких власних висновків та узагальнень;

2 бали – студент виявляє первинний інтерес до навчального матеріалу; має фрагментарні навички в роботі з підручником, але самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі; здатен дати відповіді на прості, стандартні запитання;

3 бали – студент знає близько половини навчального матеріалу і здатний відтворити його відповідно до тексту підручника або пояснень викладача; описує явища, процеси без пояснень їх причин; за допомогою викладача здатен відтворити їх послідовність, але слабо орієнтується в поняттях;

4 бали – студент знає більше половини навчального матеріалу, розуміє основний навчальний матеріал, але відтворює його з помилками та неточностями; здатен з помилками й неточностями дати визначення основних понять; відповіді на додаткові питання непослідовні та нелогічні;

5 балів – студент має стійкі навички роботи з текстом підручника; може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу; формулює поняття, наводить приклади, підтверджує висловлене судження одним-двома аргументами; здатен за необхідності використовувати наочні матеріали;

6 балів – студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу; може поверхово аналізувати події, процеси, явища і робити певні висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена;

7 балів – студент самостійно відтворює домінуючу частину навчального матеріалу; відповідає за планом, висловлює власну думку щодо теми, вміє застосовувати набуті знання при розв'язуванні психологічних задач; користується додатковими джерелами;

8 балів – студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал; розуміє основоположні теорії та факти, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє застосовувати засвоєний матеріал у стандартних ситуаціях;

9 балів – студент уміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних теоретичних положень; самостійно користується додатковими джерелами; свідомо контролює власні навчальні дії; правильно використовує термінологію; складає таблиці та схеми;

10 балів – знання студента є достатньо повними; він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, логічно описує певні явища з точки зору їх смислового взаємозв'язку; відповідь повна, логічна, обґрунтована, але з деякими фрагментарними неточностями;

11 балів – студент уміє аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки та залежності між явищами та фактами, розглядати виявлені закономірності, робити самостійні висновки; загалом належною мірою контролює власну учбову діяльність;

12 балів – студент володіє глибокими та міцними знаннями, здатен використовувати їх у нестандартних ситуаціях; може визначати тенденції та протиріччя процесів; робить аргументовані висновки; критично оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; використовує додаткові джерела та матеріали;

13 балів – студент самостійно визначає окремі цілі власної учбової діяльності; вирішує творчі завдання; відрізняє упереджену інформацію від об'єктивної; здатен сприйняти іншу позицію як альтернативну щодо власної;

14 балів – студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів-доказів своєї думки, вирішує складні проблемні завдання, схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ;

15 балів – студент вміє ставити й розв’язувати проблеми, самостійно здобувати та використовувати інформацію, виявляє власне ставлення до неї; самостійно виконує науково-дослідну роботу; логічно і творчо викладає матеріал у будь-якій формі; активно розвиває свої обдарування та нахили; вільно висловлює перспективи у відповідній сфері досліджень.

Тематика ІНДЗ з рухливих ігор (15 балів)

1. Рухлива гра як засіб оздоровлення, навчання, виховання.
2. Науковці про рухливі ігри.
3. Форми організації рухової ігрової діяльності.
4. Методика організації рухової ігрової діяльності.
5. Методика проведення рухливих ігор на уроці.
6. Методика проведення рухливих ігор в позаурочний час.
7. Методика проведення рухливих ігор в позашкільній роботі.
8. Методика використання рухливих ігор в групах продовженого дня.
9. Навчання дітей самостійній організації рухової ігрової діяльності з товаришами.
10. Рухливі ігри як допоміжний засіб на заняттях спортом.
11. Методика складання сценарію змагань “Веселі старты”.
12. Співпраця педагога-організатора рухової ігрової діяльності з медичним персоналом.
13. Особливості проведення рухливих ігор в початкових класах.
14. Особливості проведення рухливих ігор з підлітками.
15. Особливості проведення рухливих ігор з юнацтвом.
16. Аналіз і оцінювання ігрової діяльності дітей.
17. Аналіз організації і здійснення керівництва руховою ігровою діяльністю педагогом.
18. Підготовка місця до гри, інвентарю, розмітки майданчика.
19. Використання рухливих ігор на заняттях лижним спортом.
20. Рухливі ігри на уроках плавання.

Тематика ІНДЗ з баскетболу (15 балів)

1. Історія розвитку баскетболу в Україні. Сучасний стан та перспективи гри.
2. Історія професійного спорту, його вплив на розвиток баскетболу.
3. Характерні особливості баскетболу, як засобу фізичного виховання.
4. Критерії спортивного відбору. Методика відбору у системі багаторічної підготовки баскетболістів.
5. Загальні основи планування навчально-тренувального процесу ДЮСШ.
6. Особливості підготовки баскетболістів у групах СПВ.
7. Тренувальні та змагальні навантаження. Засоби відновлення.
8. Етапи еволюції тактики гри в баскетбол.
9. Структура багаторічного спортивного тренування та його планування.
10. Управління розвитком баскетболу у світі на рівні міжнародних організацій.
11. Баскетбол у системі фізичного виховання населення.
12. Основні віхи еволюції правил гри у баскетбол.
13. Організаційно-методичні основи підготовки юних баскетболістів.
14. Чемпіони та призери чемпіонатів України з баскетболу.
15. Баскетбол в шкільній програмі.
16. Різновиди баскетболу та основні правила.
17. Розвиток баскетболу на Тернопільщині.
18. Чемпіонати Європи, світу, олімпійські турніри? Команди-переможниці.
19. Рухливі ігри на заняттях з баскетболу.
20. Особливості побудови індивідуального заняття з фізичної підготовки баскетболістів.

Тематика ІНДЗ з волейболу (15 балів)

1. Сучасні види волейболу: різновиди спортивної гри та рекреаційні види волейболу.
2. Використання інвентарю та обладнання в волейболі. Організація та проведення змагань з волейболу.
3. Тенденції розвитку волейболу у XX-XXI століттях. Видатні світові та українські волейболісти.
4. Класифікація, характеристика та види технічних прийомів волейболістів.
5. Технічні прийоми в волейболі: основи навчання техніці нападаючого удару та техніці блоку.
6. Етапи, цілі та задачі психологічної підготовки спортсменів у волейболі.
7. Етапи, цілі та задачі інтегральної підготовки спортсменів у волейболі.
8. Основи методики розвитку силових якостей волейболістів.
9. Основи методики розвитку спеціальної витривалості волейболістів.
10. Основи методики розвитку гнучкості волейболістів.
11. Основи методики розвитку координаційних здібностей волейболістів.
12. Основи методики розвитку стрибучості волейболістів.
13. Методики аеробного тренування.
14. Методики анаеробного тренування.
15. Методики силового тренування.
16. Методи відновлення працездатності.
17. Фізіологічна характеристика втоми і відновлення. Види стомлення і відновлення.
18. Загальна і спеціальна фізична підготовка, їх цілі та завдання.
19. Види і зміст педагогічного контролю. Самоконтроль, його зміст. Щоденник самоконтролю.
20. Основи навчання техніці нападаючого удару у волейболі.

Тематика ІНДЗ з гандболу (15 балів)

1. Вплив занять спортивними іграми на організм людини.
2. Місце спортивних ігор в системі фізичного виховання України.
3. Історія розвитку гандболу в Тернопільській області.
4. Характеристика діяльності Міжнародної федерації гандболу.
5. Характеристика діяльності Європейської федерації гандболу.
6. Характеристика діяльності федерації гандболу України.
7. Документи, які регламентують діяльність Міжнародної федерації гандболу, Європейської федерації гандболу та федерації гандболу України.
8. Характеристика кваліфікаційного відбору національних збірних команд до фінальних турнірів чемпіонатів світу та Європи.
9. Характеристика чемпіонатів світу, Європи та України.
10. Характеристика змагальної діяльності гандболістів.
11. Аналіз виступів українських чоловічих і жіночих національних збірних команд на чемпіонатах світу та Європи з гандболу.
12. Досягнення Українських гандболістів на міжнародній арені.
13. Фактори, що визначають ефективність змагальної діяльності гравців.
14. Організація і проведення змагань. Суддівство змагань.
15. Етапи, цілі та задачі інтегральної підготовки спортсменів у гандболі.

8. Методи навчання

Використовуються різноманітні форми навчальних занять: лекції, практичні заняття, семінари. Основна мета лекцій – зацікавити студентів, пояснити вузлові і проблемні питання, основні поняття, закономірності, тенденції. Лекції дають основні спрямування у вивченні дисципліни з врахуванням останніх досягнень науки. Вони є установкою для подальшої

самостійної роботи студентів з літературою, довідниками. Самостійна робота – органічна частина навчального процесу. Вона допомагає глибоко засвоїти матеріал, закріпити знання, поглибити вміння та навички в пізнавальній діяльності, творчо мислити; виховує організованість і дисциплінованість, активність та ініціативу, настирливість у досягненні мети; сприяє виробленню власних прийомів і методів пізнання, вчить раціонально організовувати та контролювати робочий час.

Однією з форм самостійної роботи є підготовка до семінарів і практичних занять, завдання яких полягає в тому, щоб закріпити і поглибити знання, навчити творчо працювати з літературою, виробити вміння аналізувати процеси і події, розвивати здатність до самостійних суджень, висловлювати і відстоювати свої погляди, навчити готувати реферати, повідомлення з окремих питань, виступати з ними на заняттях.

Залік – заключний етап вивчення дисципліни в цілому. Підготовка до нього починається з першого дня занять і триває протягом усього семестру.

Рівень засвоєння програмного матеріалу студенти мають змогу визначити самостійно, давши відповіді на запитання теоретичної та практичної частини комплексної контрольної роботи з дисципліни. Удосконалення навчального процесу передбачає підвищення ролі самостійної роботи. З цією метою дещо скорочується обов'язкове аудиторне навантаження і вивільняється час для самостійної діяльності студентів.

Іспит є формою підсумкової оцінки якості освоєння студентом освітньої програми з дисципліни в цілому або розділу дисципліни. За результатами іспиту студенту виставляється оцінка «відмінно», «добре», «задовільно» або «незадовільно».

9. Методи контролю

Поточне і підсумкове тестування, контрольні роботи, контрольні нормативи, залікові комбінації, тестування фізичних якостей, опитування та перевірка ІНДЗ, екзаменаційні питання.

Поточна успішність. Цей вид обліку являє собою систематичну перевірку якості теоретичних знань і практичного засвоєння програмового матеріалу, виконання індивідуальних, групових та домашніх завдань.

- методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

- методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ (Рухливі ігри)

- ✓ Рухливі ігри як засіб фізичного виховання дітей і підлітків України.
- ✓ Виховне, навчальне та оздоровче значення рухливих ігор і забав.
- ✓ Педагогічна характеристика рухливих ігор і забав у зв'язку з віковими особливостями дітей.
- ✓ Класифікація рухливих ігор та забав.
- ✓ Форми організації рухливих ігор та забав.
- ✓ Педагогічні вимоги організації і проведення рухливих ігор і забав.
- ✓ Підготовка до проведення рухливої гри, вибір гри.
- ✓ Підготовка місця та інвентарю для проведення рухливої гри.
- ✓ Попередній аналіз, розміщення гравців і місце керівника при поясненні рухливої гри.
- ✓ Розподіл гравців на команди, вибір капітанів команд, помічників суддів.
- ✓ Спостереження за процесом рухливої гри та поведінкою гравців.
- ✓ Суддівство. Підведення підсумків гри та її обговорення.
- ✓ Методика проведення рухливих ігор і забав з дітьми молодшого шкільного віку.
- ✓ Методика проведення рухливих ігор і забав з дітьми середнього шкільного віку.
- ✓ Методика проведення рухливих ігор і забав з дітьми старшого шкільного віку.
- ✓ Методика проведення рухливих ігор і забав в позаурочний час.
- ✓ Методика проведення рухливих ігор і забав в позашкільній роботі.

- ✓ Організація та методика проведення змагань з рухливих ігор та забав.
- ✓ Вплив рухливих ігор і забав на характер та поведінку дітей і підлітків.
- ✓ Використання рухливих ігор для занять у секціях з окремих видів спорту.
- ✓ Рухливі ігри і забави в туристичній подорожі.
- ✓ Організація та методика проведення змагань з рухливих ігор і забав.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ (баскетбол)

- ✓ Історія виникнення та розвитку гри.
- ✓ Розміри спортивного майданчику та його зон.
- ✓ Вага і розміри м'яча та додаткового обладнання. Тривалість гри та перерв.
- ✓ Склад команди. Правила проведення замінів.
- ✓ Види порушення правил ігри. Види покарань за порушення правил гри.
- ✓ План-конспект уроку з баскетболу.
- ✓ Техніка нападу та захисту.
- ✓ Тактика нападу та захисту.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання зупинкам та поворотам.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання способам лову м'яча на місці.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання пересуванню в захисній стійці.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання способам ведення м'яча.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання передачі двома руками від грудей, однією рукою від плеча.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання кидку у кошик однією рукою зверху, з місця.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання кидку у кошик однією рукою зверху, в стрибку.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання лову та передачам м'яча в русі.
- ✓ Аналіз і методика початкового навчання системи нападу "швидкий прорив".
- ✓ Аналіз і методика початкового навчання зонному захисту та персональному захисту.
- ✓ Аналіз і методика початкового навчання груповій тактичній взаємодії "перемикання", "наведення", "вісімка" або "заслін".
- ✓ Аналіз і методика початкового навчання груповій тактичній взаємодії

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ (Волейбол)

- ✓ Історія виникнення та розвитку гри.
- ✓ Розміри спортивного майданчику та його зон.
- ✓ Вага і розміри м'яча та додаткового обладнання.
- ✓ Тривалість гри та перерв.
- ✓ Жестикуляція.
- ✓ Правила проведення замінів.
- ✓ Види покарань за порушення правил гри.
- ✓ План-конспект уроку з волейболу.
- ✓ Техніка нападу.
- ✓ Техніка захисту.
- ✓ Тактика нападу.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання стійці та пересуванням гравця в захисті та нападі.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання одиночному блокуванню.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання передачі м'яча двома руками зверху.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання верхній прямій подачі.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання передачі двома руками знизу.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання прямому нападаючому удару зверху.
- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання нижній прямій подачі.

- ✓ Аналіз техніки та методика початкового навчання падінням після прийому.
- ✓ Тактика захисту.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ (Гандбол)

- ✓ Історія розвитку гандболу в Україні. Виступ збірних команд України на Олімпійських іграх.
- ✓ Досягнення Українських гандболістів у новітній історії
- ✓ Особливості тактики нападу, та захисту (індивідуальна, групова, командна).
- ✓ Особливості техніки виконання переміщень в захисті та в нападі.
- ✓ Особливості тренувальної підготовки гандболістів.
- ✓ Організація проведення змагань.
- ✓ Методика удосконалення ловлі-передач м'яча в гандболі. Особливості техніки гри в захисті та в нападі.
- ✓ Класифікація техніки гри в захисті.
- ✓ Класифікація техніки гри в нападі.
- ✓ Аналіз можливих тактичних дій у захисті.
- ✓ Техніка та тактика гри воротаря.
- ✓ Фізичні вправи для розвитку гандбольних навичок.
- ✓ Технічна та тактична підготовка гандболіста.
- ✓ Основи психологічної підготовки гандболіста.
- ✓ Методика навчання кидка в опорному та безопорному положенні.
- ✓ Методика навчання відволікаючих дій з м'ячем та без м'яча.
- ✓ Основна термінологія у гандболі.

Поточне тестування та самостійна робота											
Модуль 1. Спортивні ігри з методикою викладання (Рухливі ігри)											
Змістові модулі								Сам. та інд. робота		Сума	
Теми змістових модулів											
ЗМ 1	ЗМ 2									ІНДЗ	П/Т
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			100	
6	6	8	10	10	10	10	10	15	15		
								70			

Поточне тестування та самостійна робота													
Модуль 2. Спортивні ігри з методикою викладання (Баскетбол)													
Змістові модулі										Сам. та інд. робота		Сума	
Теми змістових модулів													
ЗМ 1	ЗМ 2											ІНДЗ	П/Т
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	15	10	
										75			

Поточне тестування та самостійна робота													
Модуль 3. Спортивні ігри з методикою викладання (Волейбол)													
Змістові модулі										Сам. та інд. робота		Сума	
Теми змістових модулів													
ЗМ 1	ЗМ 2											ІНДЗ	П/Т
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10				
5	5	5	5	5	5	5	5	5	25	15	15		
										70			

Поточне тестування та самостійна робота												
Модуль 4. Спортивні ігри з методикою викладання (Гандбол)												
Змістові модулі										Сам. та інд.		Сума

Теми змістових модулів														робота		100
ЗМ 1	ЗМ 2													ІНДЗ	П/Г	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	15	15	
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	70		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D		
60-66	E	задовільно	не зараховано з можливістю повторного складання
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
0-34	X	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання за національною шкалою

Оцінка А «5» («відмінно») (90–100): студент виявляє міцні, глибокі та системні знання навчально-програмованого матеріалу; відповідь студента повна, правильна, логічна, містить аналіз, систематизацію, узагальнення навчального матеріалу; демонструє вміння самостійно знаходити та користуватися джерелами інформації, критично оцінювати окремі нові факти, явища, ідеї, встановлювати причинно-наслідкові та міжпредметні зв'язки, робити аргументовані висновки; користується широким арсеналом засобів доказів власної думки, вирішує складні проблемні завдання; виявляє варіативність мислення і раціональність у виборі способів розв'язання практичних завдань; творчо застосовує професійні вміння і навички; вміє пов'язати теорію з практикою; володіє культурою викладу інформації, мова студента грамотна.

Оцінка В «4» («добре») (82–89): студент виявляє міцні, повні, ґрунтовні знання навчально-програмованого матеріалу; демонструє розуміння основоположних теорій і фактів, вміння аналізувати, порівнювати та систематизувати інформацію, встановлювати зв'язок з обраною професією та робити висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; вільно застосовує матеріал у стандартних ситуаціях; відповідь студента в цілому правильна, логічна та достатньо обґрунтована, однак при відповіді та виконанні практичних завдань допускає несуттєві помилки; рівень мовленнєвої культури відповідає загальноприйнятим нормам.

Оцінка С «4» («добре») (75–81): студент виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, проте його знання недостатньо глибокі та осмислені; відповідь на рівні загальних уявлень про предмет; демонструє деяке порушення логічності й послідовності викладу матеріалу; виявляє вміння частково аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити певні, але неконкретні й неточні висновки; не вміє пов'язати теоретичні положення з практикою; має фрагментарні навички в роботі з джерелами інформації; виявляє невисоку культуру викладу знань.

Оцінка D «3» («задовільно») (67–74): студент фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу; має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення; виявляє елементарні знання фактичного матеріалу; викладає матеріал уривчастими реченнями, при

відповіді допускає суттєві помилки, які не здатен виправити після коректування запитань; недостатньо володіє розумовими операціями; відсутні уміння і навички у роботі з джерелами інформації; не вміє логічно мислити та викласти свою думку.

Оцінка Е «3» («задовільно») (60–66): має мінімально достатні знання з дисципліни, зі значними помилками; у загальному недостатньо орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не досить впевнено, з суттєвими помилками застосовує знання у практичних ситуаціях.

Оцінка FX «2» (35-59) (з можливістю повторного складання): студент не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних ситуаціях; демонструє; не виявляє творчі уміння застосовування знань, навичок у навчально-дослідній та практичній діяльності.

Оцінка F «2» («незадовільно») (0–34) (з обов'язковим повторним курсом): не має мінімально достатніх знань з дисципліни; погано або зовсім не орієнтується у теоретичних ключових поняттях змістового модуля, теми; не виявляє навичок застосовування знань у практичних ситуаціях.

10. Рекомендована література

1. Беляев А. В. Волейбол на уроке физической культуры. М. : СпортАкадемПресс, 2003. 144 с.
2. Беляев А. В. Обучение технике игры в волейбол и ее совершенствование : метод пособие. М. : ЧЕЛОВЕК, Олимпия, 2007. 56 с.
3. Дрюэт Д., Мэйсон. П. Баскетбол : Пер. с англ. М. : ООО «Издательство АСТ» : ООО «Издательство Астрель», 2002. 48 с.
4. Дубенчук А. І. Баскетбол: навчальний посібник. Харків. : Ранок, 2010. 144 с.
5. Железняк Ю. Д., Івойлов А. В. Волейбол: підручник для інститутів фізичної культури М. : ФИС, 1991. С. 10-15.
6. Железняк Ю. Д., Портнов Ю. М., В. П. Савин и др. Спортивные игры : совершенствование спортивного мастерства: учебник для студ. высш. учеб. заведений. М. : Академия, 2008. 400 с.
7. Железняк Ю. Д., Портнов Ю. М., Савин В. П., Лексаков А. В. Спортивные игры : техника, тактика, методика обучения. Учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений. М. : Академия, 2008. 520 с.
8. Завацький В. І., Цьось А. В., Бичук. О. І., Пономаренко Л. І. Козацькі забави: навчальний посібник. Луцьк : Надстир'я, 1994. 112 с.
9. Козак Є. П., Козак Є. П., Прозар М. В. Методика вдосконалення техніко-тактичних дій волейболістів: навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів, учителів фізичної культури та тренерів. Кам'янець-Подільський : ПП Буйницький О. А., 2008. 152 с.
10. Козіна Ж. Л., Поярков Ю. М., Церковна О. В., Воробйова В. О. Спортивні ігри : загальні основи теорії і методики спортивних ігор: навчальний посібник. Харків, 2010. 200 с.
11. Мігова О. О., Грюкова В. В. Баскетбол: історія розвитку, правила гри, методика навчання. Навчально-метод. посібник. Дніпро : «Інновація»; 2016. 194 с.
12. Наумчук В. І. Професійна підготовка майбутніх учителів фізичної культури в процесі самостійної роботи зі спортивних ігор: навчальний посібник. Тернопіль : Астон, 2010. 160 с.
13. Наумчук В. І. Теоретико-методичні основи навчання спортивним іграм. Навчально-метод. посібник. Тернопіль : Астон, 2017. 180 с.
14. Офіційні волейбольні правила 2013-2016 : схвалені тридцять третім конгресом ФІБА. К., 2012. 83с.
15. Офіційні Правила Баскетболу 2017. Центральне бюро FIBA, 2017. 96 с.
16. Поплавский Л. Ю. Баскетбол. К. : Олімпійська література, 2004. 442 с.
17. Поплавський Л. Ю. Баскетбол. Київ : Олімпійська література, 2004. 447 с.
18. Цапенко В. А., Зайцева В. М., Гусак О. Ю., Конох А. П. Гандбол в загальноосвітньому навчальному закладі: підручник для викладачів фізичної культури та студентів середньо-спеціальних і вищих навчальних закладів. Запоріжжя, 2003. 232 с.

Додаткова:

1. Беляева А. В., Савина М. В. Волейбол: учебник для ВУЗов «ТВТ Дивизион», 2009. 360 с.
2. Гомельский А. Я. Библия баскетбола: 1000 баскетбольных упражнений. М. : «Сксмо»; 2015. 256 с.
3. Портнова Ю. М. Баскетбол. Учебник для институтов физической культуры. Изд. 3-е перераб. М. : Физкультура и спорт, 1988. 288 с.
4. Рыцарев В. В., Волейбол : теория и практика. Спорт, 2016. 400с.
5. Хосе Мариа Бусета. Баскетбол для молодых игроков. Николаев : ФИБА; 2000. 360 с.

11. Інформаційні ресурси

1. Всесвітня федерація баскетболу: <http://www.fiba.com/>
2. Федерація баскетболу України: <http://www.fbu.ua/>
3. Всесвітня федерація волейболу: <http://www.fivb.com>
4. Федерація волейболу України: <http://www.fvu.in.ua>
5. Федерація гандболу України: <https://handball.net.ua/>